

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА РЕЖИСУРИ ТА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
ІМЕНІ НАРОДНОЇ АРТИСТКИ УКРАЇНИ ЛАРИСИ ХОРОЛЕЦЬ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
03 липня 2023 р.

АКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИДОВИЩ ТА МАСОВИХ СВЯТ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до підготовки та захисту курсових робіт**

для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»

Розробники: **Г. П. Погребняк**, доктор мистецтвознавства, доцент,
професор кафедри режисури та акторської майстерності
імені народної артистки України Лариси Хоролець;

В. С. Гирич, завідувач кафедри режисури та акторської
майстерності імені народної артистки України Лариси
Хоролець, народний артист України

Методичні рекомендації затверджено на засіданні кафедри режисури
та акторської майстерності імені народної артистки України Лариси
Хоролець Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв,
протокол № 10 від 07.03. 2023

Методичні рекомендації затверджено на засіданні науково-методичної ради
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв,
протокол № 5 від 23.05.2023

Акторська майстерність видовищ та масових свят : методичні ре-
комендації до підготовки та захисту курсових робіт для здобувачів
освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»
/ розроб.: Г. П. Погребняк, В. С. Гирич. Київ : НАКККіМ, 2023. 32 с.

Методичні рекомендації призначені допомогти студентам у розробці, напи-
санні та оформленні курсових робіт з дисципліни «Акторська майстерність
видовищ та масових свят». Рекомендації укладені з урахуванням вимог чин-
них нормативних документів.

© Погребняк Г. П., 2023

© Гирич В. С., 2023

© НАКККіМ, 2023

ВСТУП

Історія видовищ і масових свят сягає своїм корінням у глибину віків, у давні народні обряди й традиції, ритуальні дійства. Масове свято як один із найдавніших соціально-культурних феноменів репрезентує важливий напрям пізнання життєдіяльності суспільства. Впродовж епох у святах знаходили відображення результати діяльності людини через виконавську майстерність, що формувалась і розвивалась одночасно з видовищною культурою. У них своєрідно відтворювався певний рівень суспільної свідомості, світогляду людей, виявлялися риси моралі, естетичні смаки. Глибокі знання процесу виникнення видовищ і масових свят та формування їх різноманітних напрямів є необхідними для майбутніх режисерів та акторів. Причиною тому слугує їх подальша професійна діяльність у сфері цього складного культурно-мистецького феномену, у якому закладена величезна сила емоційного впливу як на окремого індивіда, так і на суспільство загалом.

Театралізований концерт, театралізована вистава просто неба, концерт-мітинг, масові народні гуляння, театралізована хода, спортивні свята на стадіонах, Декади та Дні національного мистецтва, фестивалі мистецтв, концерт-реквієм, театралізовані видовища в Палацах спорту, свята пісні, свята танцю, свята на воді, карнавали, свята вулиць, районів і міст, дитячі театралізовані свята (на театральних концертних та спортивних майданчиках) – ось далеко не повний перелік різновидів видовищ і масових свят, що стали невід’ємною частиною сучасного суспільного життя, у яких презентовано режисуру та акторську майстерність.

Мета курсу:

- надати необхідні знання про зміст, художню форму, основні організаційні засади й структуру видовищ та масових свят у різні історичні епохи;
- розглянути загальнотеоретичні проблеми видовищ і свят, джерела їх виникнення;
- розкрити соціальну суть видовищ та масових свят крізь призму режисерсько-акторської творчості;
- визначити функції масового свята та режисерсько-акторські функції в контексті цього різновиду естетичної діяльності;
- ознайомити з категоріями та класифікацією масових свят у науковій літературі.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів з основними етапами розвитку масового свята, формування його теорії і розвитку режисерсько-акторської діяльності;
- поглибити знання про форми, жанрове та видове розмаїття масового свята крізь призму режисерсько-акторської творчості;
- розкрити особливості масового свята та акторсько-режисерської творчості, з огляду на національний характер;
- ознайомити з етико-естетичними аспектами масового дійства, його соціально-психологічними механізмами в контексті режисерсько-акторської творчості;
- розкрити суть методів організації масового свята через режисерсько-акторську творчість;
- ознайомити із засобами ідейно-емоційного впливу масового свята за участі режисерів та акторів;
- навчити студентів творчо використовувати історичний досвід створення масових свят і видовищ у практичній діяльності.

Вивчення дисципліни «Акторська майстерність видовищ та масових свят» передбачає різні форми навчання здобувачів: як аудиторні (лекції, практичні заняття), так і самостійну роботу студентів, зокрема виконання наукових досліджень – курсових робіт. Рівень підготовки цих самостійних навчально-наукових досліджень свідчить про ступінь засвоєння студентами дисципліни, їх грамотність, сумлінність, загальну культуру й ерудицію.

Основна мета виконання зазначених вище досліджень – глибоко й творчо вивчити різні аспекти теорії та практики дисципліни «Акторська майстерність видовищ та масових свят», оволодіти основними методами науково-дослідницької роботи.

У процесі здійснення навчальних досліджень студенти вдосконалюють і розвивають такі компетентності:

- самостійно формулювати проблему дослідження;
- визначати мету, основні завдання, об'єкт, предмет дослідження;
- здійснювати творчий пошук і добір потрібної наукової, методичної, фактичної інформації;
- аналізувати діяльність різноманітних закладів, установ, організацій культурно-мистецького спрямування;
- логічно, послідовно й аргументовано висловлювати свої думки, пропозиції, робити узагальнення, висновки;
- науково обґрунтовано, відповідно до вимог вищої школи, оформлювати довідковий, навчально-науковий матеріал;
- публічно захищати навчально-наукове дослідження (робити доповіді, вміти відповідати на запитання, захищати свою позицію).

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перш ніж розпочинати підготовку курсової роботи, студент повинен ознайомитися з основними вимогами до її виконання.

Актуальність теми. Актуальність у перекладі з латинської мови означає важливість, значущість проблеми, що розглядають. Студентська навчально-наукова робота може претендувати на той чи інший ступінь актуальності тільки тоді, коли її тема відповідає сучасним потребам розвитку науки, мистецтва, культури України, а питання, що розкривають у дослідженні, важливі для розуміння суті й змісту діяльності митця, художніх, творчих, психологічних, правових та інших сторін театральної галузі.

Достатній теоретичний рівень. Ця вимога означає, що дослідник повинен розкрити обрану тему курсової роботи на рівні сучасних досягнень відповідної науки (навчальної дисципліни). Студенти зобов'язані використовувати такі підходи й наукові знання, що пояснюють різні явища й події в практиці культурного, мистецького життя з позиції сьогодення. Крім того, студентам необхідно достатньо повно розкрити основні терміни, поняття, що стосуються проблеми курсової роботи, використовувати тільки перевірені об'єктивні факти й реальні практичні приклади.

Дослідницький характер. У студентській роботі повинні міститись такі складові наукового дослідження:

- вивчення, осмислення достатньої кількості опублікованих джерел (монографічної, навчальної, періодичної літератури, інших розробок);
- систематизація та аналіз різних думок і підходів, формування власного погляду на проблему;
- порівняння теоретичних поглядів учених, практичної діяльності дослідників, розробка висновків, узагальнень, рекомендацій.

Грамотність оформлення. Це важлива вимога до студентського дослідження, що підвищить його якість. У роботі не повинно бути мовленнєвих помилок. Необхідно дотримуватись правил цитування, оформлювати посилання на джерела, формувати списо використаних джерел. Виконання цих вимог виховує в молодих дослідників загальну та наукову сумлінність, культуру оформлення наукових праць, що знадобиться в майбутній професійній діяльності.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота є результатом вивчення студентами навчальної дисципліни «Акторська майстерність видовищ та масових свят». Підготовка студентського дослідження охоплює кілька етапів.

1. Вибір теми роботи

Тематика курсових робіт відповідає змісту навчальної дисципліни «Акторська майстерність видовищ та масових свят». Її розробляє викладач і затверджують на засіданні кафедри (*додаток 1*).

Тема майбутнього дослідження має становити справжній інтерес для студента і сприяти максимальному використанню набутих знань і практичного досвіду. Студент має право запропонувати свою тему курсової роботи, але при цьому він повинен обґрунтувати доцільність її розробки. У процесі виконання курсової роботи формулювання теми може бути уточнене або зовсім змінене. Ці зміни обов'язково узгоджують з науковим керівником.

2. Формулювання мети та основних завдань дослідження

Від формулювання мети роботи залежать її завдання, план, організація виконання, стиль викладу тощо.

Правильне визначення мети роботи дасть змогу студентові виокремити в ній головний напрям дослідження, упорядкувати пошук та аналіз фактичного й теоретичного матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних тлумачень.

Мета дослідження повинна бути тісно пов'язана з темою роботи.

На підставі мети, яку сформулював студент, мають бути визначені основні завдання, які потрібно розв'язати в ході виконання роботи. Завдання повинні конкретизувати основну мету дослідження та відображатися в назвах розділів роботи.

3. Добір, аналіз літератури

Добір науково-теоретичного, фактичного матеріалу, його осмислення, вивчення – одне з головних завдань під час розробки курсової роботи. Це робота з архівними документами та справами, довідниками, науковою, навчальною та періодичною літературою.

Визначивши тему роботи, здобувач повинен звернутись до відповідного джерела (енциклопедії, довідника тощо) і знайти там інформацію про ґрунтовні дослідження з обраної проблеми. Слід насамперед вивчити видання, у яких викладені найновіші дослідницькі результати.

Теоретичний матеріал, відібраний для вивчення (наукові, навчальні джерела, періодичну літературу), потрібно ретельно проаналізувати. При цьому студент повинен зосередити увагу на проблемних дослідженнях, робити записи ґрунтовних положень, важливих фактів, з'ясувати значення нових для нього термінів тощо.

4. Складання плану роботи

Вивчивши та проаналізувавши літературу з теми дослідження, студент складає розгорнутий план із зазначенням основних розділів, підрозділів роботи, який потрібно узгодити з викладачем – науковим керівником. План курсової роботи відображає порядок викладення результатів проведеного дослідження, вказує на структуру роботи, яка відповідає авторській логіці її висвітлення. Зазвичай план (зміст) коригують у процесі роботи й остаточний його варіант складають тільки тоді, коли вже отримані всі оброблені результати. Написані варіанти назв розділів та підрозділів дослідження студент подає на розгляд науковому керівникові й, відповідно до його зауважень, доопрацьовує (у разі потреби) текст роботи.

5. Стил ь викладу матеріалу дослідження

Матеріал курсової роботи потрібно викладати послідовно, логічно пов'язуючи окремі її частини. У курсовій роботі думки аргументують. На основі узагальнень, аналізу емпіричних фактів, особистих вражень роблять висновки, висвітлюють досягнення та недоліки, висловлюють пропозиції щодо можливого покращення діяльності об'єкта дослідження. Необхідно уникати надмірного обсягу інформації, зокрема з історії питання, не перевантажувати текст цитатами.

Текст навчально-дослідної роботи має бути завершеним, цілісним і зв'язним. Способом вираження логічних зв'язків є спеціальні мовні засоби, які вказують на послідовність розвитку думки (*насамперед, по-перше, по-друге, отже*), заперечення (*проте, але, однак*), причинно-наслідкові відношення (*завдяки цьому, відповідно до цього, крім того, до того ж*), перехід від однієї думки до іншої (*перш ніж перейти до.., необхідно зупинитися на..., необхідно розглянути...*), висновок

(отже, як висновок, значить, у підсумку). Засобами логічного зв'язку можуть бути займенники, прикметники й дієприкметники (*той, такий, названий, вказаний*).

Для утворення найвищого ступеня порівняння використовують слова *найбільш, найменш*. Логічні зв'язки між різними частинами тексту вимагають складених сполучників підрядності: *завдяки тому, що; тому що; замість того, щоб; з огляду на те, що; внаслідок того, що*. Вживають похідні прийменники : *протягом, відповідно до, у результаті, на відміну від* тощо.

Обов'язковою вимогою до написання курсових робіт є покликання на автора висловленої думки, документальну фіксацію певного факту. У тексті цю вимогу зазвичай здійснюють за допомогою спеціальних вставних слів і словосполучень.

СТРУКТУРА ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсові роботи студенти виконують самостійно, дотримуючись рекомендованої структури та вимог до технічного оформлення.

Структура курсової роботи:

1. Титульна сторінка.
2. Зміст.
3. Перелік умовних позначень (за потреби).
4. Вступ.
5. Основна частина.
6. Висновки.
7. Список використаних джерел.
8. Додатки (за потреби).

1. Титульну сторінку роботи оформляють відповідно до зразка, поданого в *додатку 2*.

2. Зміст курсової роботи: вказують назви розділів (підрозділів) та сторінки, на яких вони розміщені (*додаток 3*). Розділи основної частини нумерують арабськими цифрами. Вступ і Висновки не нумерують. Розділи основної частини починають з нової сторінки. Їх назви, як правило, друкують заголовними літерами. Підрозділи слід нумерувати арабськими цифрами в межах кожного підрозділу, наприклад 1.2. – другий підрозділ першого розділу.

3. Перелік умовних скорочень. У тексті курсової роботи можуть бути загальноприйняті скорочення без внесення їх у перелік умовних

позначень. Наприклад, при посиланні: див. – дивись, при позначенні цифрами століть і років: *ст.* – *століття*, *р.* – *рік*, *рр.* – *роки*; після перерахування в кінці речення: *та ін.* – *та інше*, *і т.д.* – *і так далі*; при географічних найменуваннях: *м.* – *місто*, *мм.* – *міста*, *обл.* – *область*; при посиланнях: на таблиці – *табл. 3.2*, малюнок – *мал. 5.4*, розділ – *розд. 2*, том – *т.*

Водночас, якщо автор використовує спеціальні скорочення, специфічну термінологію, їх перелік подають окремим списком і розміщують перед Вступом. Цей перелік друкують двома колонками. Зліва за абеткою розміщують скорочення, а справа подають їх розшифрування. Зразок оформлення переліку умовних скорочень подано в *додатку 6*. Якщо такі скорочення, специфічна термінологія повторюються менше трьох разів, перелік умовних позначень у науковій роботі не складають. Їх розшифрування наводять безпосередньо в тексті при першому згадуванні.

4. Вступ: студент формує науковий апарат дослідження, у якому розкриває актуальність теми із зазначенням стану розробленості проблеми, аналізує джерела інформації, вказує мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, використані методи, наукову новизну, практичне значення роботи, її структуру. Кожен із цих елементів необхідно виділяти в тексті роботи жирним шрифтом і дотримуватись вимог до їх наповнення. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–3 сторінок.

Обґрунтування актуальності теми має бути стислим. Достатньо кількома абзацами розкрити зв'язок теми із сучасністю, пояснити важливість її дослідження (для суспільства, сфери культури й мистецтва, управління театральнo-видовищними підприємствами та організаціями, зміцнення культурних зв'язків тощо), вказати джерельну базу дослідження.

У Вступі студент висвітлює, що в проблемі (яка ширша за тему курсової роботи) є на сьогодні не достатньо дослідженим. Саме тому цей аспект або питання обрано темою курсової роботи. Що ґрунтовнішим буде вивчення стану розробленості проблеми, то вищим буде науковий рівень дослідження.

Для цього в огляді опублікованих і неопублікованих джерел (монографій, статей, збірок наукових (науково-методичних) праць, матеріалів конференцій, авторефератів дисертацій, інтернет-ресурсів тощо) студент стисло окреслює питання, які порушували (досліджували) вітчизняні та зарубіжні автори в різні періоди історії, аналізує запропоновані ними підходи до їх розв'язання.

Обов'язковою вимогою є покликання на джерела, автора висловленої думки, документально зафіксований факт, які повинні бути відображені в Списку використаних джерел. Покликання в тексті курсової роботи здійснюють так: на книгу (або статтю) загалом [3], на книгу (або статтю) із зазначенням сторінки [3, 25], кількох сторінок [3, 25–27], де **перша цифра – номер джерела посилання, а наступна – номер сторінки (сторінок)**. На неопубліковані матеріали покликатись не можна.

Об'єкт дослідження – це процес (явище), що породжує проблему.

Предмет дослідження встановлює межі наукового пошуку в об'єкті, на нього спрямована основна увага дослідника. Він конкретизує аспект обраної для вивчення проблеми, визначає тему курсової роботи.

Мета дослідження чітко та стисло окреслює результат, який сподівається отримати автор дослідження. Мета курсової роботи визначає загальну стратегію наукового дослідження та конкретний напрям наукового пошуку. Для цього застосовують такі мовні засоби: *встановити, довести, обґрунтувати, розробити* тощо. Відповідно до мети, визначають завдання, які потрібно вирішити в процесі дослідження.

Завдання дослідження – це послідовні і взаємопов'язані «кроки» дослідника, спрямовані на досягнення мети. Наприклад, для досягнення поставленої мети необхідно: *визначити, узагальнити, проаналізувати, вивчити, розглянути, охарактеризувати, порівняти, з'ясувати* тощо. Завдання зумовлюють логіку дослідження, назви його розділів, підрозділів основної частини.

Методологія дослідження – це наукові методи, якими проводять дослідження, і принципи, тобто наукові положення, на яких воно ґрунтується. Їх вибір зумовлений метою, завданнями, предметом дослідження. Методи дослідження застосовують такі:

– теоретичні: аналіз, синтез, порівняння, зіставлення, контент-аналіз та ін.;

– емпіричні: спостереження, анкетування, опитування, експеримент та ін.;

– статистичні та математичні: ранжування, шкалювання та ін.

При поданні переліку методів їх стисло розкривають, вказують, що саме дослідили кожним із них.

Наукова новизна роботи – це нові знання, обґрунтовані положення, отримані внаслідок проведеного дослідження. Для курсової роботи достатньо сформулювати 2–3 положення, чітко розкрити їх

сутність. Вони свідчать про здатність автора до наукової праці – висунення нових, оригінальних ідей у теоретичному і (або) практичному аспектах досліджуваної проблеми.

Новизна дослідження може виявлятися у: *встановленні закономірностей; іншому трактуванні поширеної думки; вдосконаленні чогось; у пропозиціях про внесення змін до ...; у пропонованих шляхах, засобах розв'язання проблеми* тощо.

Необхідно описати ступінь новизни, показавши відмінність отриманих результатів від відомих раніше (*уперше встановлено, удосконалено, дістало подальший розвиток* тощо). Новизна і її ступінь потрібно формулювати за допомогою безособових дієслів минулого часу (*встановлено, показано, з'ясовано, доведено* тощо).

Практичне значення дослідження розкривають через рекомендації (пропозиції) автора щодо сфери застосування результатів дослідження або відомостей про наслідки їх безпосереднього впровадження (це може підтверджувати довідка відповідного змісту, видана закладом, установою культури і мистецтв, театральньо-видовищним підприємством, іншою організацією).

Вступ завершують відомостями про структуру курсової роботи, її обсяг, кількість використаних джерел, додатків.

Приклад послідовності розташування та змістового наповнення елементів Вступу подано в *додатку 4*.

5. Основна частина: складається з двох-трьох основних розділів, які можуть містити підрозділи й за змістом відповідати направленості теми, підпорядковуватись основній меті та завданням, бути органічно взаємопов'язаними, мати приблизно однаковий обсяг. Обсяг кожного розділу може коливатися від 10 до 15 сторінок. Проте обсяг викладеного матеріалу в підрозділах має бути пропорційним. Не можна допускати, прирізом, щоб один із підрозділів був 3 сторінки тексту, а інший – 15. **Назви розділів і підрозділів не повинні збігатись із загальною назвою роботи.**

У *першому розділі* розкривають науково-теоретичні основи проблеми, яка є предметом дослідження курсової роботи. Він містить теоретичне обґрунтування, сутність, значення, класифікаційні характеристики, історію та сучасні тенденції предмета дослідження, методологічні підходи. Історія та сучасні тенденції предмета дослідження повинні мати певні елементи наукової новизни, обґрунтування власної позиції. Крім того, у першому розділі, як правило, розглядають історичні й теоретичні аспекти проблеми із залученням широкого кола

джерел. З їх допомогою можна отримати інформацію про історію розвитку певної галузі (сфери, форми, виду) театральнo-видовищної діяльності, її сучасний стан; навести приклади з досвіду роботи, звернувши увагу на проблеми, що виникають у діяльності закладів культури і мистецтва тощо.

Спираючись на опубліковані матеріали, а також документи, розміщені в інтернеті, у цьому розділі студент порівнює наявні в літературі погляди на досліджуване питання; у разі потреби наводить статистичні дані або результати соціологічних досліджень; обґрунтовує визначення основних понять тощо. Правильне використання понять і термінів – ознака належного рівня наукової роботи.

Висновком розділу повинно стати обґрунтування методики проведення дослідження, окреслення його напрямів.

Другий розділ має науково-практичний характер, увага в ньому може зосереджуватися на всебічному вивченні театральнo-видовищної практики, проблемах режисури та драматургії масових свят, акторської діяльності, їх позитивних рисах і прорахунках. Особливу увагу необхідно приділити аналізу мистецьких прийомів, участі студента в організаційно-творчому процесі, впровадженні новітніх технологій у режисерську практику. Оскільки реальна практика часто відрізняється від поглядів на неї в теорії, її аналіз повинен мати критичний, але аргументований характер.

Висновком розділу повинні стати пропозиції щодо поліпшення режисерської та акторської діяльності на базовому театральнo-видовищному підприємстві та рекомендацій з удосконалення його роботи.

Третій розділ роботи аналітико-дослідницького та проектно-рекомендаційного характеру. Зміст розділу залежить від теми, розробленого плану та методики, яку обрано для дослідження. Критичне осмислення досвіду практичної діяльності дасть змогу авторові дослідження зробити певні висновки, з'ясувати наявні проблеми. Для цього в цьому розділі можуть бути надані рекомендації та обґрунтовані пропозиції стосовно розв'язання цих проблем, удосконалення театральнo-видовищної практики, висловлене власне бачення перспектив розвитку її певного напрямку, виду, поліпшення творчої роботи режисера, актора, сценариста тощо. Ці рекомендації можуть бути також експериментально перевірені на базах дослідження, що дасть можливість здійснити практичну апробацію результатів дослідження.

У кінці третього розділу формулюють висновок.

Кожний розділ основної частини курсової роботи слід завершувати стислими висновками, використовуючи для цього спеціальні мовні засоби (*отже, значить, слід сказати, підсумовуючи, зазначимо тощо*). У висновках підбивають підсумки дослідження, формулюють та обґрунтовують пропозиції, визначають їх вагомість для вдосконалення практики та розв'язання проблем, пов'язаних з режисурою театралізованих видовищ та шоу-програм. Висновок повинен узгоджуватися з метою і завданнями курсової роботи, структурно містити констатуючу та конструктивну частини.

При переході від одного підрозділу до іншого в межах розділу необхідно застосовувати логічні зв'язки. Вони сприяють послідовному розкриттю та викладенню матеріалу в розділі (*тому розглянемо ...; перейдемо до ...; тому важливо зосередити увагу на ...; отже, звернімося до ...; отже, необхідно зупинитися на ...* тощо).

6. Висновки: подають за всіма розділами курсової роботи у формі лаконічних тверджень без аналізу, доказів, цитат, покликань на літературні джерела тощо. Їх особливість – узгодженість із завданнями дослідження. Тому висновки будують послідовно, відповідно до визначених завдань дослідження. Вони повинні дати чітку відповідь на питання: чи досягнуто поставлену мету дослідження? Для цього автор стисло розкриває його теоретичні та практичні результати, надає рекомендації, де і як вони можуть бути використані.

Є кілька способів побудови висновків: кожен з них можна представити у формі тези з нумерацією або без неї; виділити кілька узагальнених висновків з їх подальшою деталізацією у вигляді рубрик (кожна рубрика починається з нового рядка і біля неї проставляють цифру або букву). Висновки є логічним завершенням курсової роботи, а їх остання сторінка завершує обсяг дослідження.

7. Список використаної літератури: подають перелік опублікованих документів, використаних у процесі підготовки курсової роботи. Їх обсяг свідчить про те, наскільки глибоко й всебічно студент працював тему дослідження, його самостійність у розв'язанні поставлених завдань. На документи, представлені в бібліографічному списку, обов'язково мають бути покликання в тексті роботи.

Список використаних джерел повинен мати наскрізну нумерацію та розташовуватися в такій послідовності: закони України (у хронологічному порядку), укази Президента України, постанови уряду, Верховної Ради України, міжнародні правові акти (декларації, конвенції, угоди, маніфести, резолюції, заяви тощо), директивні документи

міністерств і державних комітетів України (накази, постанови колегій, інструкції, інші нормативні документи), документи місцевих органів влади, книги, брошури, статті, матеріали конференцій, опубліковані українською мовою, іншомовні видання, електронні документи.

Якщо в курсовій роботі використані архівні джерела, їх виділяють в окрему групу. Ними починають перелік використаних джерел. Усі джерела подають мовою оригіналу в абетковому (за прізвищем першого автора або першою літерою назви публікації), абетково-хронологічному порядку або в послідовності їх згадування (покликання на них, цитування) у тексті курсової роботи.

У літературних, наукових джерелах вказують прізвище, ініціали автора, повну назву книги, місце видання, видавництво, рік видання. Для статей, що надруковані в періодичній літературі, зазначають прізвище, ініціали автора, назву статті, назву журналу чи газети, рік видання, номер чи дату виходу видання, сторінки статті. Бібліографічний опис складається безпосередньо за виданням, що описують. Джерелом відомостей є: титульна сторінка, випускові дані, документ загалом. Зразки бібліографічного опису літератури, зокрема й інтернет-ресурсів, наведені в *додатку 5*.

У літературних, наукових джерелах вказують прізвище, ініціали автора, повну назву книги, місце видання, видавництво, рік видання. Для статей, що надруковані в періодичній літературі, зазначають прізвище, ініціали автора, назву статті, назву журналу чи газети, рік видання, номер чи дату виходу видання, сторінки статті (*додаток 5*).

8. Додатки є продовженням курсової роботи з метою глибшого розкриття теми. До додатків треба включати допоміжні матеріали (обов'язкові відеоматеріали, таблиці, схеми тощо). Кожен додаток має відповідати тексту роботи, а текст – додатку. Кожний додаток починають з нової сторінки. **У правому верхньому куті розміщують слово «Додаток» і вказують його номер**, якщо їх більше одного, наприклад *Додаток 1, Додаток 2* і далі. Додаток повинен мати тематичний заголовок. Якщо додаток розміщено на кількох сторінках, то на наступних сторінках після першої в правому верхньому куті вказують: *Продовження додатка* та *Завершення додатка* й проставляють його номер.

Вимоги до технічного оформлення роботи

Курсову роботу виконують державною мовою. Набирають за допомогою комп'ютера, кеглем 14 (гарнітурою Times New Roman). Робота має бути надрукована без граматичних помилок з одного боку

аркуша формату А4 (210x297). Загальний обсяг студентського дослідження з урахуванням списку джерел, додатків **не повинен перевищувати 35–40** сторінок, надрукованих через півтора інтервалу.

Сторінка роботи повинна мати поля: ліве – 20, верхнє – 20, праве – 10, нижнє – 20 мм. Кількість рядків на аркуші не повинна перевищувати 30. Текст друкують з абзацами 1,5 см.

Крапку в кінці заголовка не ставлять. Його друкують великими літерами симетрично до тексту, без підкреслення. Відстань між заголовком і текстом повинна дорівнювати двом міжрядковим інтервалам.

Заголовки підрозділів, пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці назви підрозділу не ставлять.

Нумерують усі сторінки роботи до останньої з урахуванням ілюстрацій і додатків. Першою сторінкою є титульна, на якій цифру 1 не ставлять.

Текст дослідження може бути ілюстрований схемами, таблицями, фотографіями, які виконують на стандартних аркушах паперу. Усі ілюстрації нумерують послідовно. Номер і назву малюнка пишуть під графічним зображенням. Ілюстративний матеріал розміщують у тексті одразу після покликання на нього.

На запозичену з інших джерел інформацію, на цитати, що наводять у тексті дослідження, мають бути зроблені покликання, їх наводять одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказують порядковий номер джерела в списку використаної літератури та відповідні сторінки джерела, наприклад: **[16, 25]**, або під текстом тієї самої сторінки у вигляді зноски, де вказують прізвище та ініціали автора, назву джерела, місце видання, видавництво, рік видання та сторінку.

Головна умова цитування – точне відтворення тексту оригіналу. Не можна виокремлювати з тексту фрагменти, що суперечать загальному змісту, у якому вони наведені. Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. У разі скорочення цитати на місці пропущених слів ставлять три крапки в кутових дужках<...>. Частину тексту може бути пропущено на початку цитати, всередині, наприкінці. Однак слід уникати таких випадків, оскільки пропуск слів і висловів може призвести до втрати смислу авторського тексту. Незалежно від того, починається цитоване речення з абзацу чи ні, його початок в цитаті записують у рядку основного тексту.

Цитату не слід починати із сполучення. Фрагменти текстів законодавчих чи інших нормативно-правових актів слід наводити з офіційних видань. Цитати наводять у тій граматичній формі, якою вони подані в джерелі із збереженням особливостей авторського написання. Якщо наводять цитату, то у виносці вказують: *Цит. за публікацією* (далі вміщують бібліографічний опис роботи, з якої взято цитату). При непрямому цитуванні, тобто викладі думок автора своїми словами, слід бути максимально точним в їхньому тлумаченні й давати відповідні покликання на джерело;

При згадуванні в тексті курсової роботи прізвищ авторів їх ініціали ставляться перед прізвищем. Наприклад: «У статті О. Клековкіна» а не «... Клековкіна О».

Правильно зроблені покликання на джерела, з яких запозичені цитати, результати досліджень, ідеї, висновки, цифровий матеріал тощо, по-перше, свідчать про дотримання студентом наукової етики та його добросовісне ставлення до наукової роботи; по-друге, дають змогу науковому керівникові, перевірити в разі потреби правильність цитування, достовірність викладеної думки, наведеної інформації тощо.

Курсову роботу оформляють у палітурці або зшивають у спеціальну теку (папку).

Подання роботи науковому керівникові на рецензування

Не пізніше, ніж за два тижні до захисту студент подає курсову роботу викладачеві, який рецензує її та оцінює.

У рецензії науковий керівник дає роботі стислу характеристику, оцінює її науково-теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, доцільність та обґрунтованість висновків, запропонованих рекомендацій, переваги та недоліки, якість оформлення курсової роботи.

Досвід, накопичений при розгляді студентських досліджень, показує, що їм іноді властиві такі недоліки (найбільш типові):

- відхід від теми (тема фактично не розкрита);
- безсистемний виклад матеріалу, повторення одних і тих самих положень;
- логічні помилки, невміння виокремити головне, невміння зробити перехід від однієї думки до іншої;
- невдале поєднання теорії з фактичним матеріалом;
- механічне копіювання підручника, інших інформаційних джерел;
- недотримання правил оформлення дослідження.

У разі негативної оцінки курсову роботу разом із рецензією повертають студентів, який повинен доопрацьований варіант, відповідно до рецензії, подати науковому керівникові для повторної перевірки.

Якщо попередня оцінка позитивна, студента допускають – і він готується до захисту роботи.

ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи відбувається в присутності навчальної групи або на засіданні наукового гуртка. Тези доповіді студенти готують заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовна, лаконічна і тривати 5–8 хв.

Під час доповіді студент обов'язково повинен демонструвати відеоматеріали за темою дослідження.

У промові студент має:

- назвати тему дослідження, показати його актуальність та значущість;
- сформулювати основну мету й завдання роботи;
- стисло розкрити зміст кожного розділу дослідження;
- доповісти про наслідки наукового пошуку, зроблені висновки та пропозиції.

Після промови студент відповідає на запитання викладачів, товаришів по навчанню. Під час захисту оцінюють: якість виконаної студентом роботи, рівень знань, набутих навичок, вміння аналізувати, робити висновки, логічно й аргументовано викладати матеріал дослідження, думки вчених, обґрунтовувати власний погляд.

Захист курсової роботи оцінюють за системою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно. У разі незадовільної оцінки роботу треба доопрацьовувати або виконати нову за іншою темою. Результати захисту курсової роботи фіксують у відомості.

Критерії оцінювання курсової роботи

Курсова робота автора має продемонструвати вміння: логічно та аргументовано викладати й коректно використовувати матеріал; опанувати сучасні методи наукового дослідження, проводити експерименти, робити власні узагальнення й висновки, працювати з літературними джерелами.

Критеріями оцінювання є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану;
- науковість стилю викладання;

- відсутність мовленнєвих помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно до державних стандартів (при значних відхиленнях від встановлених вимог робота може бути взагалі не допущена до захисту).

Курсова робота повинна бути написана без надмірного вживання наукових термінів (які транслітеровані з іноземних мов); цитат, запозичених зі статей, монографій, підручників та з мережі «Інтернет». Вона не повинна мати компілятивний характер. Курсову роботу з ознаками плагіату знімають з розгляду.

Оцінюючи курсову роботу, викладач враховує не лише якість самого наукового дослідження, його наукову новизну, практичне значення, вміння захистити сформульовані положення та висновки, а й відповідність оформлення встановленим вимогам.

Курсова робота, у якій розкрито тему, прореферовано використані джерела, здійснено аналіз певної інформаційної та статистичної бази даних, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування, допускається до захисту, але не може бути оцінена вище *задовільно*.

Робота, у якій зроблено власну оцінку використаних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, на базі якого досліджено тему, зроблені висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на *добре*.

Робота, у якій зроблено власну оцінку різноманітних джерел, використані різнопланові методи дослідження, побудована модель проблеми, зроблені власні дослідження, висловлені творчі ідеї і на їх основі – аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції, а також за результатами цієї роботи студент опублікував статті чи тези в наукових виданнях або матеріалах наукових конференцій, може бути оцінена на *відмінно*.

Кількість балів та критерії оцінки

100–95 балів (А, відмінно). У роботі наведені результати конкретних наукових досліджень, сформульовані висновки, розроблено методичні рекомендації, здійснено глибокий аналіз літератури, що відображає сучасний підхід до проблеми, чітко визначені ключові терміни, здійснено глибокий аналіз практичної роботи, курсова робота повністю відповідає вимогам за формою і змістом, зокрема при оформленні списку використаних джерел. Студент демонструє вміння самостійно мислити, логічно викладати матеріал, робити обґрунтовані висновки, вести діалог з членами комісії, використовує наочний матеріал.

94–90 балів (А, відмінно). У роботі наведені результати наукових досліджень, сформульовані висновки, розроблено методичні рекомендації, здійснено глибокий аналіз літератури, що відображає сучасний підхід до проблеми; чітко визначені ключові терміни, здійснено глибокий аналіз практичної роботи, однак не достатньо повно обґрунтовані висновки, робота відповідає вимогам, але є недоліки при оформленні списку використаних джерел, студент демонструє вміння самостійно мислити, логічно викладати матеріал, вести діалог з членами комісії.

89–82 бали (В, добре). У роботі наведені результати наукових досліджень, але не сформульовані висновки, здійснено аналіз літератури, що відображає сучасний підхід до проблеми, студент виявляє недостатньо чітке визначення ключових термінів. Робота містить не достатньо розгорнуті висновки, не містить оригінальних ідей і має недоліки в структурній побудові; робота відповідає вимогам, але має стилістичні недоліки, студент демонструє вміння розкрити зміст роботи, формулювати висновки, відповідати на запитання.

81–74 бали (С, добре). Результати наукових досліджень дещо відокремлені від теоретичної основи дослідження, робота має описовий характер, неповно розкриває предмет дослідження, відсутні самостійні висновки, робота містить недостатньо розгорнуті висновки, не містить оригінальних ідей і має недоліки в структурній побудові, відповідає вимогам, але є деякі стилістичні невправності, студент демонструє вміння розкрити зміст роботи, однак поставлені питання викликають у нього труднощі.

73–69 балів (D, задовільно). Результати наукових досліджень відокремлені від теоретичної основи дослідження; у роботі відсутні чіткі висновки в розділах, робота має описовий характер, відсутні самостійні висновки, назви підрозділів дублюють назви розділів; переважно робота відповідає вимогам, але є деякі недоліки в оформленні цитат, студент здебільшого демонструє вміння розкрити зміст роботи, однак на поставлені питання дає непереконливі відповіді.

68–64 бали (D, задовільно). У роботі не висвітлені результати попередніх наукових досліджень, опис їх не чіткий, відсутні висновки в підрозділах, не розкрито предмет дослідження, робота не має чіткої структури, має описовий характер, відсутні самостійні висновки, робота має суттєві зауваження щодо концептуальної подачі матеріалу, студент має труднощі у відповідях на запитання.

63–60 балів (Е, задовільно). Результати дослідження не вирішують поставлених завдань, робота містить недостатню кількість джерел, не розкриває предмет дослідження, не має доказового характеру, відсутні самостійні висновки, у роботі не витримана структура, робота має граматичні помилки, містить помилки в концептуальній подачі матеріалу, студент має труднощі у відповідях на запитання.

59–35 балів (F, незадовільно з можливістю повторного захисту). Робота має недостатній обсяг, результати досліджень не відповідають та не вирішують поставлених завдань у дослідженні, робота містить недостатню кількість джерел (5–7), не розкриває предмет дослідження, предмет дослідження відсутній або описовий, не відповідає методичним вимогам до написання курсових робіт, студент не володіє матеріалом з теми дослідження, не вміє відповідати на поставлені питання з проблеми.

34–0 балів (FX, незадовільно, до захисту не допущено). Робота не має дослідницького характеру, не містить аналізу літератури, містить недостатню кількість джерел (3–4), не вказує і не розкриває предмет дослідження, має обсяг до 10 сторінок, робота має суттєві зауваження до змісту та оформлення, до захисту не допущена.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Здобувач вищої освіти, виконуючи курсову роботу, повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати дослідницькі завдання, які передбачені в програмі дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баканурский А. Г. Жизнь, игра, театральность. Одеса : Негоціант, 2004. 272 с.
2. Балущок В. Обряди ініціацій українців та давніх слов'ян. Львів – Нью-Йорк : М. П. Коць, 1998. 216 с.
3. Береговский М. Еврейские народные музыкально-театральные представления. Київ : Дух і Літера, 2001. 648 с.
4. Берк П. Популярна культура в ранньомодерній Європі. Київ : УЦКД, 2001. 352 с.
5. Білик І. Аксиоми недоведених традицій. Київ, 2006. 132 с.
6. Богород А. Ідеологічна боротьба навколо писанки. *Сварог*. 1996. Вип. 4. С. 42.

7. Богород А. Піст оглашених. *Сварог*. 1997. Вип. 6.
8. Богород А. «Старий» Новий рік. *Сварог*. 1998. Вип. 7.
9. Богород А. Календар в історії народів. *Сварог*. 1999. Вип. 5.
10. Войнович В. Українська міфологія. Київ : Либідь, 2002. 664 с.
11. Войнович В. Міфи та легенди давньої України. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2007. 329 с.
12. Воропай О. Звичаї нашого народу : етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. 214 с.
13. Гаївки, веснянки, ігри та забави на Великодні свята – записані на Галичині / упоряд. М. Сокіл. Галич, 1992. 624с.
14. Гнатюк В. Нарис української міфології. Львів : Ін-т народознавства Нац. акад. наук України, 2007. 264 с.
15. Донченко Н. Мистецтво гри. Київ : ДАКККіМ, 1999. 176 с.
16. Етнографія України / за ред. С. Макарчука. Львів : Світ, 2004. 518 с.
17. Євтух В., Трощанський В. Етнонаціональна структура сучасного українського суспільства: деякі аспекти систематичного бачення її розвитку. Київ : Наук. думка, 2008. 240 с.
18. Житницький А. З. Драматургія масових театралізованих видо-вищ. Харків, 2005. 328 с.
19. Зайцев В. Режисура естради та масових видовищ. Київ : Дакор, 2003. 304 с.
20. Іларіон, митрополит. Дохристиянські вірування українського народу. Київ : Обереги, 1994. 424 с.
21. Історія української культури : в 5-ти т. Київ : Наукова думка, 2001. С. 477. 801 с.
22. Каганець І. Нація золотих комірців. Тернопіль : Мандрівець, 2005. 206 с.
23. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні : у 2-х кн. Київ : Обереги, 1998. 392 с.
24. Кісін В. Режисура як мистецтво та професія. Київ : КМ Academia, 1998. 267 с.
25. Клековкін О. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів. Київ : КДІТМ, 2001. 256 с.
26. Клековкін О. ТНЕАТРИКА. Морфологія, лексикон. Київ : КДІТМ, 2011. 346 с.
27. Климець Ю. Купальська обрядовість на Україні. Київ : Наукова думка, 1990. 144 с.
28. Ключек Г. Світ Велесової книги. Кіровоград : Степова Еллада, 2001. 160 с.
29. Кожолянко Г. Етнографія Буковини. Чернівці : Золоті литаври, 2004. 392 с.

30. Кочерга І. Свіччине весілля. Київ : Мистецтво, 1982. 325 с.
31. Курочкін О. Українські новорічні обряди: «Коза» і «Маланка». Опішне : Українське народознавство, 1995. 397 с.
32. Лановик М. Українська усна народна творчість. Київ : Знання-Прес, 2001. 591 с.
33. Лозко Г. Арійський політеїзм і семітський монотеїзм. Сварог. 2003. Вип. 13–14.
34. Наумова Л. Видовище як феномен культури. Соціокультурний вимір. Київ : КиМУ, 2006. 234 с.
35. Обертинська А. Історія масових свят. Київ : ДАКККиМ, 1999. 128 с.
36. Орел Л. Україна в обрядах на межі тисячоліть. Київ, 2001. 89 с.
37. Пашкевич М. Зміст і типологія видовищ як особливої форми культури. *Культура і сучасність* : альманах. Київ, 2009. № 2. С. 106–110.
38. Плацинда С. Лебедія. Київ : Україн. вид. спілка, 2006. 165 с.
39. Скуратівський В. Русалії. Київ : Мистецтво, 1996. 420 с.
40. Скуратівський В. Святвечір. Київ : Ірбіс, 1999. 547 с.
41. Словник античної міфології / уклад. І. Я. Козовик, О. Д. Пономарів. Київ, 1989. 240 с.
42. Сосенко К. Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого Вечора. Львів : СІНТО, 2004. 189 с.
43. Стрижак О. Кельти і Україна. *Наука і культура. Україна*. Київ, 1998. С. 156–178.
44. Сторі Д. Теорія культури та масова культура. Вступний курс. Київ : Акта, 2005. 357 с.
45. Сумцов Н. Писанка. Харків : ХДНБ ім. В. Г. Короленка, 2009. 50 с.
46. Українська народна обрядова поезія : збірник / упоряд. К. Борисенко. Київ : Школа, 2006. 272 с.
47. Українські традиції /упоряд. О. Ковалевський. Харків : Фоліо, 2007. 573 с.
48. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія / упоряд. А. Пономарьов. Київ : Либідь, 1992. 640 с.
49. Шарварко Б. Режисура театралізованого масового дійства. Київ : Мистецтво, 2004. 169 с.
50. Шаян В. Українська символіка. Гамільтон (Канада) : Українське відродження, 1990. 35 с.
51. Шейко В. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.) : у 2 т. Харків : Основа, 2001. 520 с.
52. Шилов Ю. Джерела. Вінниця : Сінта, 2003. 207 с.
53. Яковлев Є. Мистецтво і світові релігії : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1999. 224 с.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Акторська майстерність у масовому святі як особливому художньо-естетичному явищі.
2. Участь виконавця в обряді як формотворчій складовій масового свята.
3. Актор у масовому святі як організації дозвілля.
4. Роль виконавців у містерії як жанрі театралізованого дійства.
5. Акторська творчість та її роль у формуванні особливостей видовищної культури первісних містерій Азії.
6. Виконавська майстерність у прадавніх святах східних слов'ян.
7. Виконавська майстерність у сакральних видовищах давнього Єгипту.
8. Роль актора у втіленні ідеалу фізичної та духовної гармонії в давньогрецьких святах.
9. Виконавська майстерність у видовищах Давнього Риму.
10. Акторська творчість та її роль у формуванні сміхового начала західноєвропейського народного свята.
11. Виконавська майстерність лицарських турнірів у контексті європейської видовищної культури.
12. Акторська творчість і специфіка театралізованих видовищ при дворі короля Людовика XIV.
13. Виконавська майстерність й особливості видовищної культури придворних розваг і театралізованих заходів Людвіга Баварського.
14. Участь актора в театралізованих обрядових дійствах «Коза», «Меланка», «Вертеп».
15. Свято Івана Купала та виконавська майстерність. Трансформація в часі.
16. Акторська майстерність у контексті проведення Венеційського карнавалу.
17. Акторська майстерність у контексті проведення Бразильського карнавалу.
18. Виконавська майстерність й особливості оперних постановок просто неба.
19. Майстерність ведучого в контексті естрадних концертів на стадіонах: трансформація в часі.
20. Актор у сучасних масових святах України.

21. Актор в традиційних святах народів Скандинавії.
22. Виконавська майстерність та іспанська (мексиканська, перуанська ... латиноамериканська тощо – на вибір) корида: константність традицій.
23. Акторська творчість у контексті традиційних свят країн Східної Європи.
24. Акторська майстерність у контексті традиційних свят країн Північної Америки.
25. Виконавська майстерність у тематичному вечорі і концерті.
26. Акторська майстерність у контексті особливостей масових свят народів Прибалтики.
27. Акторська майстерність у контексті художньо-естетичної своєрідності свят народів Кавказу.
28. Акторська майстерність у контексті особливостей традиційних свят країн Південної Америки: Аргентина (або інша/і країна/и) *(обов'язково вказати)*.
29. Акторська майстерність у контексті традиційних свят країн Північної (Південної, Центральної) Африки: Туніс або інша/і країна/и) *(обов'язково вказати)*.
30. Акторська майстерність у контексті особливостей традиційних свят країн Сходу: Лаос (або інша/і країна/и) *(обов'язково вказати)*.
31. Акторська майстерність у контексті сучасної карнавальної культури.
32. Акторська майстерність у контексті особливостей видовищної культури Австралії.
33. Акторська майстерність у контексті специфіки церемоніальної культури Японії.
34. Акторська майстерність у контексті особливостей церемоніальної культури Китаю (Кореї, В'єтнаму ...).
35. Акторська майстерність у контексті своєрідності театральновидовищної культури Індії.
36. Акторська майстерність у контексті специфіки традиційних мусульманських (буддійських) свят у країнах Сходу (на прикладі Пакистану ...) *(обов'язково вказати країну/и)*.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА РЕЖИСУРИ ТА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
імені НАРОДНОЇ АРТИСТКИ УКРАЇНИ ЛАРИСИ ХОРОЛЕЦЬ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Акторська майстерність видовищ та масових свят»
(назва навчальної дисципліни)

на тему _____

Студента (ки) ____ курсу, групи _____

026 Сценічне мистецтво

(напряму підготовки (спеціальності))

(прізвище та ініціали студента)

Керівник:

Погребняк Г. П.,

ДОКТОР МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ДОЦЕНТ

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Масові свята як предмет наукового дослідження	5
1.1. Характеристика культурологічних аспектів свят	5
1.2. Історіографічні інтерпретації поняття «масові свята» в науковій літературі.....	12
Розділ 2. Традиції масових свят в Україні	16
2.1. Дохристиянські (язичницькі) свята українців.....	16
2.2. Вплив християнізації на еволюцію українських масових свят ...	18
2.3. Особливості масового свята в Україні за радянських часів	20
Розділ 3. Еволюція змісту та форм масових свят у роки незалежності України	25
3.1. Відродження релігійних свят та обрядів	25
3.2. Трансформація свят, запроваджених у радянські часи	28
3.3. Нові свята в незалежній Україні.....	31
Висновки	36
Література	37

ЗРАЗОК ВСТУПУ

Актуальність теми дослідження. Історія масових свят і видо-вищ в Україні видалася, як і сама історія країни, надзвичайно складною, драматичною. Започатковані як господарські та релігійні ці свята пережили епоху секуляризації, потім – десакралізації. Відтак частина з них залишилась у сфері релігійній, інші – у «професійній». Згодом, за часів насильницької атеїзації суспільства, здійснювалося викорінювання не тільки церковних, а й народних традицій, примусове насадження нових, радянських, свят та обрядів. Зі здобуттям Україною незалежності та скиненням диктатури комуністичної ідеології почався період відродження як релігійних, так і призабутих інших народних, зокрема, масових свят. Масове свято як один із найдавніших соціально-культурних феноменів репрезентує важливий напрям пізнання життєдіяльності суспільства.

Мета дослідження – охарактеризувати масові свята як форму організації дозвілля населення та виявити участь у їх продукуванні акторів. Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- охарактеризувати масові свята як предмет наукового дослідження;
- визначити традиції масових свят та акторської майстерності в Україні;
- розкрити еволюцію змісту та форм масових свят та акторської майстерності в роки незалежності України.

Об'єкт дослідження – акторська майстерність у святах та обрядах українського народу.

Предмет дослідження – історична еволюція форм та змісту масових свят українців.

Методи дослідження зумовлені специфікою наукового аналізу предмета й ґрунтуються на засадах сучасної методології соціально-гуманітарного пізнання. Вони спираються на принципи історизму, науковості та об'єктивності. Застосовано проблемно-хронологічний,

конкретно-історичний, історико-порівняльний, історико-генетичний, аналітичний та описовий методи.

Щодо опрацювання цієї тематики відзначимо, що у вітчизняних дослідженнях проблемі масових свят приділяли не достатньо уваги. Історичний аспект проблеми розглядали в різні періоди В. Балушок, Л. Голубцова, В. Гнатюк, Н. Донченко, В. Євтух, М. Лановик, Ю. Климець, Г. Клочек, А. Обертинська, В. Скуратівський та ін. Фундаментальними працями з історії масових свят і видовищ, їх значення як соціально-естетичного феномену є роботи А. Житницького, О. Клековкіна, К. Станіславської. В Україні загальноновизнаним є етнографічний нарис О. Воропая «Звичаї нашого народу». Ґрунтовною та важливою до цього часу є монографія О. Курочкина «Новорічні свята українців. Традиції і сучасність» (1978), у якій розглянуто новорічний цикл календарних свят українського населення середини ХІХ – початку ХХ століття. Виявленню соціальної природи масових свят присвячені праці С. Безклубенка, В. Бодака, В. Борисенка, Л. Єнтіс, А. Прилуцької та інших вчених. Автори звертаються до проблеми свят загалом і їх театралізації зокрема.

Структура роботи. Курсове дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури.

ЗРАЗОК БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ЛІТЕРАТУРИ

Книга одного автора

Житницький А. З. Драматургія масових театралізованих заходів : навч. посіб. Харків : Тимченко А. М., 2005. 127 с.

Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури : монографія. Київ : НАКККіМ, 2012. 320 с.

Книга двох авторів

Клименко В., Буток В. Ваш вихід, панове, або Акторська майстерність для початківців. Київ : Таксон, 2002. 236 с.

Мухарський Д., Конькова Г. Свято – моя професія Київ : Київська правда, 2009. 264 с.

Книга трьох авторів

Абрамович С., Чікарькова М. Культурологія : навч. посіб. Київ : Кондор, 2005. 352 с.

Рижкова С. А., Кузнецова І. В., Шевченко І. О. Творення, трансформація, інтерпретація та споживання культури : монографія / Київ : НАКККіМ, 2010. 476 с.

Книга чотирьох авторів

Основи звукорежисури : навч. посіб. / Н. Д. Белявіна, В. Ф. Белявін, Н. Л. Бондарець, В. В. Дяченко. Київ : НАКККіМ, 2011. 84 с.

Загальна психологія : підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук, Т. М. Лисянська. Київ : Либідь, 2005. 464 с.

Книга п'яти і більше авторів

Аспекти морфології культури України: генезис, типологія : зб. наук. пр. / І. М. Юджін, С. Д. Безклубенко, О. М. Берегова та ін. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2011. 288 с.

Книга під заголовком

Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ ст. / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України; ред. В. Сидоренко. Київ : Інтертехнологія, 2006. 1054 с.

Менеджмент : навч. посібник / за ред. Г. В. Щокіна. Київ : МАУП, 2007. 816 с.

Багатотомні видання

Безгін І. Д. Театр і глядач в сучасній соціокультурній діяльності. Ч. 1: Соціально-художні виміри українського театру : ретроспектива, стан, тенденції / І. Д. Безгін, О. М. Семашко, В. І. Ковтуненко. Київ : КФ НВК Наука, 2002. 336 с.

Матеріали конференцій

Видатні особистості в контексті сучасних мистецьких практик : зб. матер. IV Міжнарод. наук.-творч. конф. (Київ, 23 квітня 2021 р.) / редкол. : В. Г. Чернець, В. Д. Шинкарук, та ін. Київ : НАКККіМ, 2021. 116 с.

Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Мукачево, 22–23 березня 2012 р.). Мукачево : МДУ, 2012. 236 с.

Словники, довідники

Культурологічний словник / за ред. В. І. Рожка, О. В. Антонюка. Київ : НМАУ, 2011. 464 с.

Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник. Київ : Професіонал, 2006. 328 с.

Частина книги, періодичного, продовжуваного видання

Зубавіна І. Українське кіно постперевбудовчого періоду. Зміна долі. *Нариси з історії кіномистецтва України* / ред. В. Сидоренко. Київ : Інтертехнологія, 2006. С. 313–370.

Станіславська К. І. Формування екранної культури студента: до постановки питання. *Мистецтвознавчі записки*. 2013. Вип. 24. С. 263–270.

Електронні ресурси

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2010. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 17.05.2023).

Погребняк Г. П. Авторський кінематограф у культурному просторі другої половини XX – початку XXI століття : монографія. Київ : НАКККіМ, 2020. 448 с. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/monohrafii/Pogrebniak_Avtorskiy_kinematograf.pdf (дата звернення: 17.05.2023).

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

СТД – спілка театральних діячів

ЦТК – центральні театральні каси

ТВП – театрально-видовищне підприємство

ОКР – освітньо-кваліфікаційний рівень

КТУ – коефіцієнт трудової участі

КНУТКіТ – Київський національний університет театру, кіно і телебачення

ТЮГ – Театр юного глядача

ЦДАВО – Центральний державний архів вищих органів влади та управління

НАМУ – Національна академія мистецтв України

Навчально-методичне видання

Погребняк Галина Петрівна

Гирич Віктор Сергійович

АКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИДОВИЩ ТА МАСОВИХ СВЯТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до підготовки та захисту курсових робіт
для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»

Підп. до друку 20.06.2023. Формат 60x84 1/16. Папір др. апарат.
Друк цифр. Ум. друк. арк. 1,86. Обл.-вид. арк. 1,41

Виготовлювач

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
вул. Лаврська, 9, м. Київ, 901015

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
ДК № 3953 від 12.01.2011